

FACTSHEET**Betrokkenheid gemeenteraad bij uitvoering Tijdelijke wet maatregelen covid-19****Bevoegdheidsuitoefening burgemeester**

- De burgemeester verkrijgt met dit wetsvoorstel een aantal tijdelijke bevoegdheden ter uitvoering van de landelijke regels. Hij kan aanwijzingen en bevelen geven voor de opvolging van de **zorgplicht** in publieke plaatsen en besloten plaatsen die niet in gebruik zijn voor beroep of bedrijf (art. 58k en art. 58l) en hij heeft **bevelsbevoegdheden** om onmiddellijk te kunnen ingrijpen bij drukte op openbare plaatsen en bij excessen in besloten plaatsen (artikel 58m en 58n).
  - NB: De bevoegdheden voor besloten plaatsen gelden niet met betrekking tot woningen. Toezicht op besloten plaatsen voor beroep en bedrijf geschiedt niet door de burgemeester maar door inspecties.
- Daarnaast kan de burgemeester in bijzondere gevallen **onthefing** verlenen van landelijke regels (art. 58e lid 2):
  - Een **burgemeester kent de specifieke lokale omstandigheden het beste** en is dus bij uitstek het bestuursorgaan dat in staat is de (mogelijke) gevolgen van een ontheffing te beoordelen.
  - Het gaat dan om ontheffing van eventuele beperkingen die op grond van ministeriële regelingen gelden voor groepsvorming op bepaalde plaatsen (art. 58g), openstelling van publieke plaatsen (art. 58h) en de organisatie van evenementen (art. 58i). Bij ministeriële regeling kan tevens een ontheffingsbevoegdheid aan de burgemeester worden verleend van overige bij die regeling te stellen regels (art. 58j). Een ontheffing is steeds voor **een bijzondere omstandigheid**.
  - Bij de beoordeling of sprake is van een bijzondere omstandigheid die zich leent voor een ontheffing, kan de burgemeester de **persoonlijke belangen** van de aanvrager betrekken, als ook **maatschappelijke of economische effecten** van de ontheffing. Maar uiteindelijk kan de vergunning niet worden verleend als naar het oordeel van de burgemeester het **belang van de bestrijding van de epidemie** zich daartegen verzet.
  - Het wetsvoorstel legt de **criteria** vast die de burgemeester in ieder geval bij zijn afweging dient te betrekken (art. 58e lid 4): de plaats, de aard van de activiteit en het aantal personen waarop de te verlenen ontheffing betrekking heeft.
  - De burgemeester laat zich bij deze afweging **adviseren door de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD)** (art. 58e lid 3). De GGD beschikt over de benodigde medisch-epidemiologische deskundigheid. Dat advies kan ook betrekking hebben op eventueel te stellen voorwaarden of beperkingen.
- De rol van de **gemeenteraad**:
  - De burgemeester legt over de inzet van de bovengenoemde bevoegdheden verantwoording af aan de gemeenteraad (art. 180 Gemeentewet en geëxpliciteerd in art. 58t, vierde lid).
  - Het gaat hierbij om verantwoording over de afwegingen van de burgemeester met betrekking tot verlening of weigering van ontheffingen, de aanwijzingen die betrekking hebben op de zorgplicht in publieke plaatsen en besloten plaatsen en de inzet van de met dit wetsvoorstel toegekende bevelsbevoegdheden. Dit maakt voor deze onderwerpen **lokaal debat** mogelijk.
  - Verantwoording over de inzet van bevoegdheden hoeft niet steeds per geval te geschieden; (reguliere) rapportages kunnen een middel zijn waarmee verantwoording tot stand komt. De wijze van verantwoording zal steeds door de burgemeester en de gemeenteraad zelf worden bepaald.

Bevoegdheidsuitoefening voorzitter veiligheidsregio

- Met dit wetsvoorstel kan de voorzitter van de veiligheidsregio in bepaalde omstandigheden de bovengenoemde bevoegdheden uitoefenen, bij uitsluiting van de burgemeester. Dat kan alleen na een besluit daartoe van de minister van VWS. De minister van VWS kan daar alleen toe

besluiten indien er sprake is van een (dreigend) bovenlokaal effect van het al dan niet handelen van een burgemeester.

- Niet ieder (dreigend) bovenlokaal effect zal nopen tot het bevoegd maken van de voorzitter van de veiligheidsregio. In de praktijk kan het immers voorkomen dat er weliswaar sprake is van een bovenlokaal effect door het handelen van een burgemeester, maar dat die burgemeester samen met de andere betrokken burgemeesters in goed overleg voorzieningen hebben getroffen en zo voorkomen dat er sprake is van een (uit het oogpunt van de bestrijding van de epidemie ongewenst) bovenlokaal effect dat de overdracht van een bevoegdheid aan de voorzitter van de veiligheidsregio noodzakelijk maakt.
  - Die bestuurlijke praktijk kan de minister van VWS betrekken bij zijn afweging of de voorzitter van de veiligheidsregio bevoegd moet worden de burgemeestersbevoegdheid uit te oefenen.
- Heeft de voorzitter de burgemeestersbevoegdheid overgedragen gekregen dan zijn de betreffende gemeenten betrokken in **het regionaal beleidsteam** dat de voorzitter van een veiligheidsregio vormt en waarvan de burgemeesters van de in de veiligheidsregio gelegen gemeenten deel uitmaken (art. 39 lid 2 en lid 3 Wet veiligheidsregio's (Wvr)). De burgemeesters kunnen daarin hun (lokale) gezichtspunten meegeven die de voorzitter bij zijn afwegingen kan betrekken. **Gemeenteraden** kunnen dergelijke gezichtspunten bij hun burgemeester aandragen en de burgemeester ter verantwoording roepen over zijn inbreng in het regionaal beleidsteam.
  - De voorzitter beslist over de toepassing van de bevoegdheden en uit art. 40 Wvr volgt dat hij na afloop van de crisis verantwoording aflegt aan de raden van de betreffende gemeenten (artikel 40 Wvr). Dat behelst **een schriftelijk verslag** over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die de voorzitter van de veiligheidsregio heeft genomen. In overeenstemming met de burgemeesters uit het regionaal beleidsteam beantwoordt de voorzitter van de veiligheidsregio schriftelijk de vragen die de gemeenteraden na ontvangst van het verslag stellen. Aan gemeenteraden die daar om verzoeken, verstrekt de voorzitter **mondelijke inlichtingen**. Het staat de voorzitters vrij om de gemeenteraden ook tijdens de crisis (periodiek) een dergelijk verslag te doen toekomen of op een andere wijze verantwoording af te leggen.

3 juli 2020

Ministerie van VWS – DWJZ

Ministerie van JenV – DWJZ

Ministerie van BZK - CZW